

INŠTITUT RS ZA SOCIALNO VARSTVO
SOCIAL PROTECTION INSTITUTE OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

TIPOLOGIJA DELEŽNIKOV PROJEKTA AHA.SI

Pripravila:

mag. Barbara Kobal Tomc

Ljubljana, 2014

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

The Active and Healthy
Ageing in Slovenia has
received funding from
the European Union.

Kazalo shem in preglednic

	<i>str.</i>
<i>Shema 1: Shema blaginjskega pluralizma</i>	4
<i>Shema 2: Razširjena shema blaginjskega pluralizma</i>	5
<i>Preglednica 1: Klasifikacija deležnikov po dimenziji profitno/neprofitno</i>	6
<i>Preglednica 2: Klasifikacija deležnikov po dimenziji javno/zasebno</i>	7

Tipologija deležnikov projekta AHA.SI

V sodobnih družbah govorimo o blaginjskem pluralizmu: obstaja več sfer iz katerih prihajajo izvajalci storitev. Mnogi avtorji¹ razlikujejo štiri 'sektorje', ki temeljijo na različnih načinih socialne regulacije:

- neformalni sektor, ki pojmovno ustreza sferi skupnosti in v katerem ima glavno vlogo družina, temelji na recipročni solidarnosti in moralni obvezi;
- javni sektor, ki pojmovno ustreza sferi države, temelji na hierarhiji in formalnih pravicah;
- komercialni ali profitni sektor, ki pojmovno ustreza sferi trga, temelji na iskanju dobička in tržnih cenah;
- neprofitni ali volonterski sektor, ki pojmovno ustreza sferi civilne družbe, temelji na vrednostnem dobroteljništvu.

V realnem sistemu socialnega varstva se vsi štirje sektorji medsebojno prekrivajo in tako dobimo mešanico blaginje oziroma blaginjski pluralizem². Spodnja shema prikazuje mešanico blaginje - Welfare mix³.

¹ npr. Abrahamson, 1995; 1997; Evers in Olk, 1996; Wuthnow, 1991; Bahle, 2003; Johnson, 1987

² Bahle, 2003 v Kobal Tomc B. (2003): Upravljanje neprofitnih organizacij : primer upravljanja skrbništva v centrih za socialno delo v Sloveniji : magistrsko delo. Ljubljana: FDV.

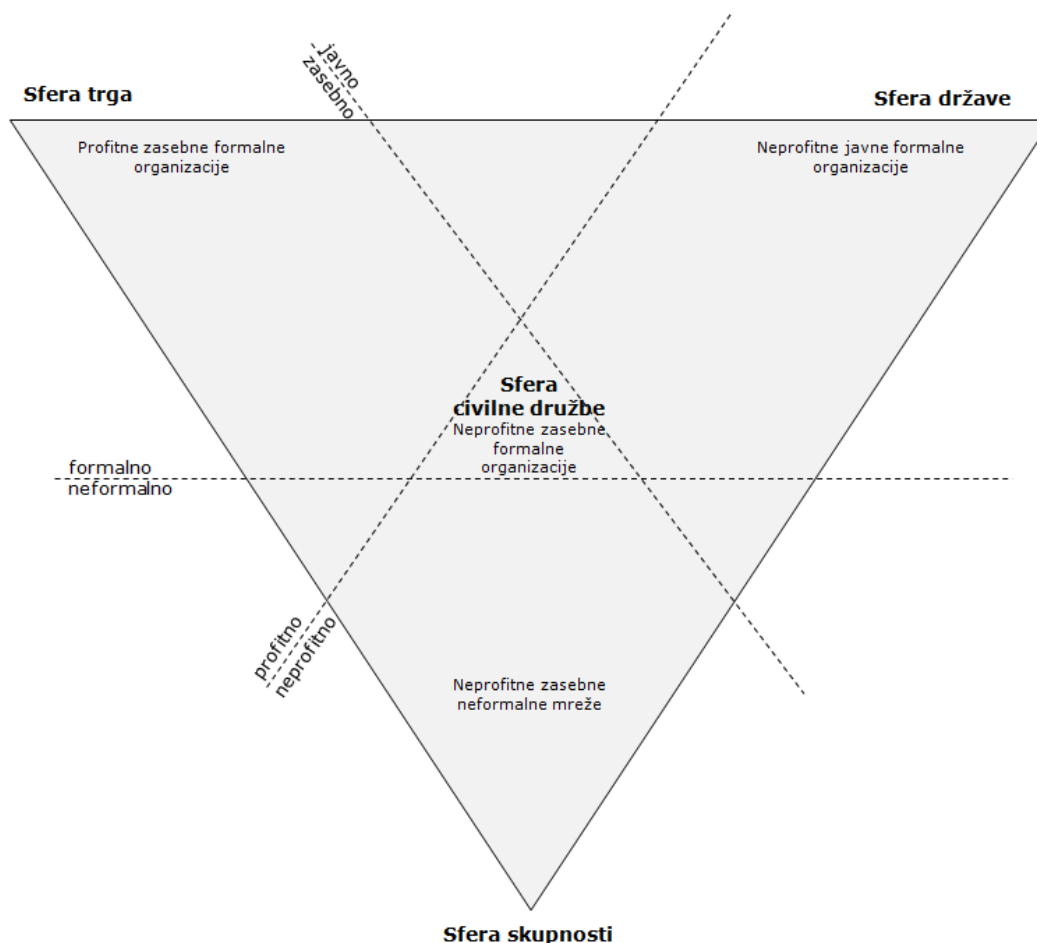
³ Prirejeno po Kolarič, Z., Črnak-Meglič A., Vojnovič M. (2002): Zasebne neprofitno-volonterske organizacije. FDV, Ljubljana., str.: 17 (Shema 2: Zasebne neprofitne organizacije – entitete v sferi civilne družbe).

Shema 1: Shema blaginjskega pluralizma

4

Povezanost in sodelovanje različnih izvajalcev in s tem tudi sfer, iz katere le-ti izhajajo, je smisel pluralnega sistema. Uporabnik je tako vpet v omrežje odnosov in načeloma lahko izbira in dopolnjuje storitve javnih organizacij (npr. centrov za socialno delo), neprofitno-volonterskih organizacij (npr. društev), zasebnikov (npr. s. p.), ki delujejo po tržnih principih ter neformalnih omrežij, saj je sfera skupnosti še vedno pomemben mehanizem zagotavljanja pomoči posameznikom.

Z namenom uporabe sheme v projektu AHA.SI pa smo shemo razširili in definirali tudi polja oz. trikotnike, ki na zgornji shemi ostajajo nedefinirani. Na ta način smo opredelili še 3 'sfere' in sicer:

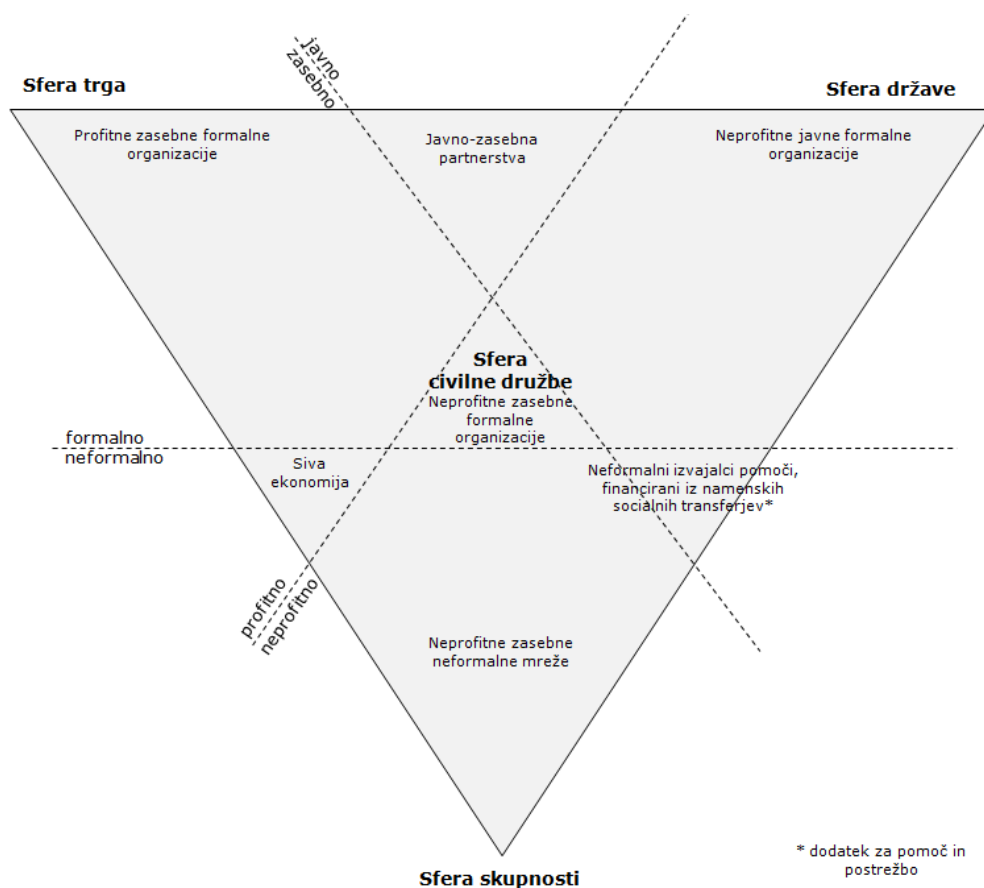
- sfero sive ekonomije
- sfero javno-zasebnih partnerstev in
- sfero neformalnih izvajalcev različnih storitev, ki so financirani iz namenskih socialnih transferjev, npr. tisti, ki izvajajo pomoč starostnikom na domu, le-ti pa jih plačajo s sredstev dodatka za pomoč in postrežbo.

Shema 2: Razširjena shema blaginjskega pluralizma

5

Shema je torej izvorno namenjena klasifikaciji izvajalcev storitev. Uporabili smo jo predvsem zato, da lahko različne organizacije opredelimo kot profitne in neprofitne organizacije, kot javne in zasebne ter kot formalne in neformalne.

Za potrebe našega projekta shemo lahko uporabimo tudi za klasifikacijo deležnikov projekta oz. za identificiranje njihovih značilnosti.

Najprej moramo opredeliti ključne skupine deležnikov, potem pa lahko določimo njihove značilnosti. Pri identifikaciji deležnikov lahko sistematično opredelimo zgolj formalne entitete. Uporabniki, neformalni izvajalci pomoči, izvajalci, ki prihajajo iz sfere skupnosti ter izvajalci, ki prihajajo iz polja sive ekonomije (glej zgornjo shemo – spodnji del trikotnika) na našo listo ne sodijo. Če govorimo o predstavnikih uporabnikov ipd. namreč govorimo že o neki formalni entiteti, npr. o društvu.

Po naši oceni so ključne skupine deležnikov – formalnih entitet naslednje:

1. odločevalci
2. izvajalci različnih oblik storitev, programov
3. financerji
4. interesna združenja
5. izobraževalne inštitucije
6. raziskovalne inštitucije.

Omenjene deležnike lahko glede na kriterij cilja oz. poslanstva organizacije razdelimo na profitne, ki so ustanovljene z namenom ustvarjanja dobička in neprofitne organizacije, katerih namen ustanovitve je delovanje v splošno dobro. Neprofitne organizacije pa lahko glede na kriterij ustanovitelja in lastnika sredstev delimo na vladne oz. javne organizacije, katerih ustanovitelj in lastnik je država ter nevladne oz. zasebne organizacije, katerih ustanovitelji in lastniki so zasebne fizične ali pravne osebe⁴.

Poskus umestitve organizacij prikazujemo v spodnjih dveh preglednicah. Najprej prikazujemo delitev organizacij po dimenziji profitno/neprofitno.

Preglednica 1: Klasifikacija deležnikov po dimenziji profitno/neprofitno

	profitni	neprofitni
odločevalci		vlada ministrstva državni zbor
izvajalci	profitne organizacije (d.o.o, d.n.o, s.p. ...)	neprofitne organizacije (javni zavodi, društva ...)
financerji	zavarovalnice	državni proračun občinski proračun
interesna združenja		zbornice sindikati skupnosti zveze društev
izobraževalne inštitucije	profitne organizacije (d.o.o, d.n.o, s.p. ...)	neprofitne organizacije (javni zavodi, društva ...)
raziskovalne inštitucije	profitne organizacije (d.o.o, d.n.o, s.p. ...)	neprofitne organizacije (javni zavodi, društva ...)

⁴ Kolarič, Z., Črnak-Meglič A., Vojnovič M. (2002): Zasebne neprofitno-volonterske organizacije. FDV, Ljubljana., str.: 25-27

Sledi delitev organizacij po dimenziji javno/zasebno.

7

Preglednica 2: Klasifikacija deležnikov po dimenziji javno/zasebno

	javni	zasebni
odločevalci	vlada ministrstva državni zbor	
izvajalci	javni zavodi	zasebni zavodi, d.o.o. d.d. d.n.o s.p. ...
financerji	državni proračun občinski proračun	zasebne zavarovalnice
interesna združenja	zbornice	sindikati skupnosti zveze društev
izobraževalne inštitucije	javne izobraževalne ustanove	zasebne izobraževalne ustanove
raziskovalne inštitucije	javne raziskovalne ustanove	zasebne izobraževalne ustanove

Nanizali smo lastnosti različnih akterjev. Vsaka organizacija ima torej več lastnosti oz. se njene lastnosti razvrščajo na treh dimenzijah.

Menimo, da je za potrebe liste deležnikov dovolj, da se osredotočimo na dimenzijo formalno / neformalno, kjer naredimo seznam vseh formalnih akterjev, le te pa razdelimo še na javne in zasebne. Menimo, da dimenzija profitno / neprofitno v tej fazi našega projekta ni tako pomembna.

Viri:

- Kobal Tomc B. (2003): Upravljanje neprofitnih organizacij: primer upravljanja skrbništva v centrih za socialno delo v Sloveniji : magistrsko delo. Ljubljana: FDV.
- Kolarič, Z., Črnak-Meglič A., Vojnovič M. (2002): Zasebne neprofitno-volonterske organizacije. Ljubljana: FDV.

